

Πρεβεζάνικα Χρονικά

Αρ. 26 (1991)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 26 (1991)

Τα πηγάδια της Πρέβεζας

Ανδρέας Καρζής

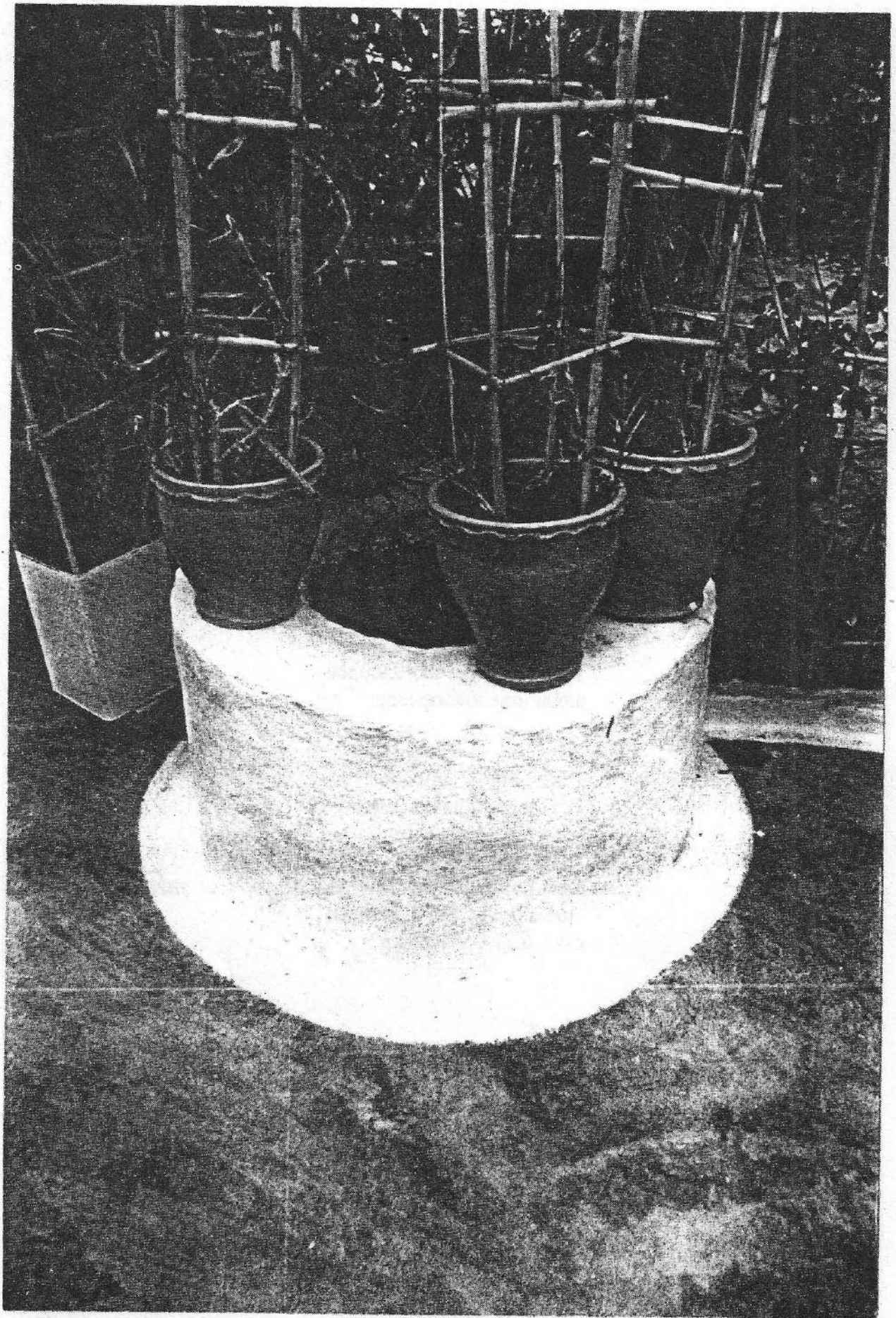
Copyright © 2022, Ανδρέας Καρζής

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καρζής Α. (1991). Τα πηγάδια της Πρέβεζας. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, (26), 82–86. ανακτήθηκε από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/prevchr/article/view/30471>

Τα πηγάδια της Πρέβεζας

του Ανδρέα Καρζή

Το νερό, τούτο το δυσεύρετο, που ήταν και είναι επιθυμία και όνειρο των κατοίκων των περισσότερων χωριών και πόλεων, ήταν και για την Πρέβεζα του περασμένου αιώνα ένα αίνιγμα.

Το βάσανο του νερού, του καλού και άφθονου νερού, τυράνναγε πάντα τις σκέψεις των Πρεβεζάνων που πάντα ήθελαν νάχουν στη αυλή τους ένα πηγάδι, ή ένα πηγάδι να το μοιράζονται και να βολεύονται απ' αυτό δυο και τρεις οικογένειες.

Το νερό της Πρέβεζας, όπως αναφέρουν γραφτές μαρτυρίες δικών μας και ξένων περιηγητών, ήταν πάντα γλυφό και προβλημάτιζε τους παλιούς Πρεβεζάνους.

Τα πιο παλιά χρόνια και μέχρι πριν δυο αιώνες περίπου δεν υπήρχαν πηγάδια στην πόλη, μόνο κάποιες βρύσες που το 'δροσερό νερό τους έτρεχε αδιάκοπα, κι αυτές τις είχαν χτίσει Τούρκοι. Απ' αυτές τις βρύσες προμηθεύονταν νερό οι Πρεβεζάνοι.

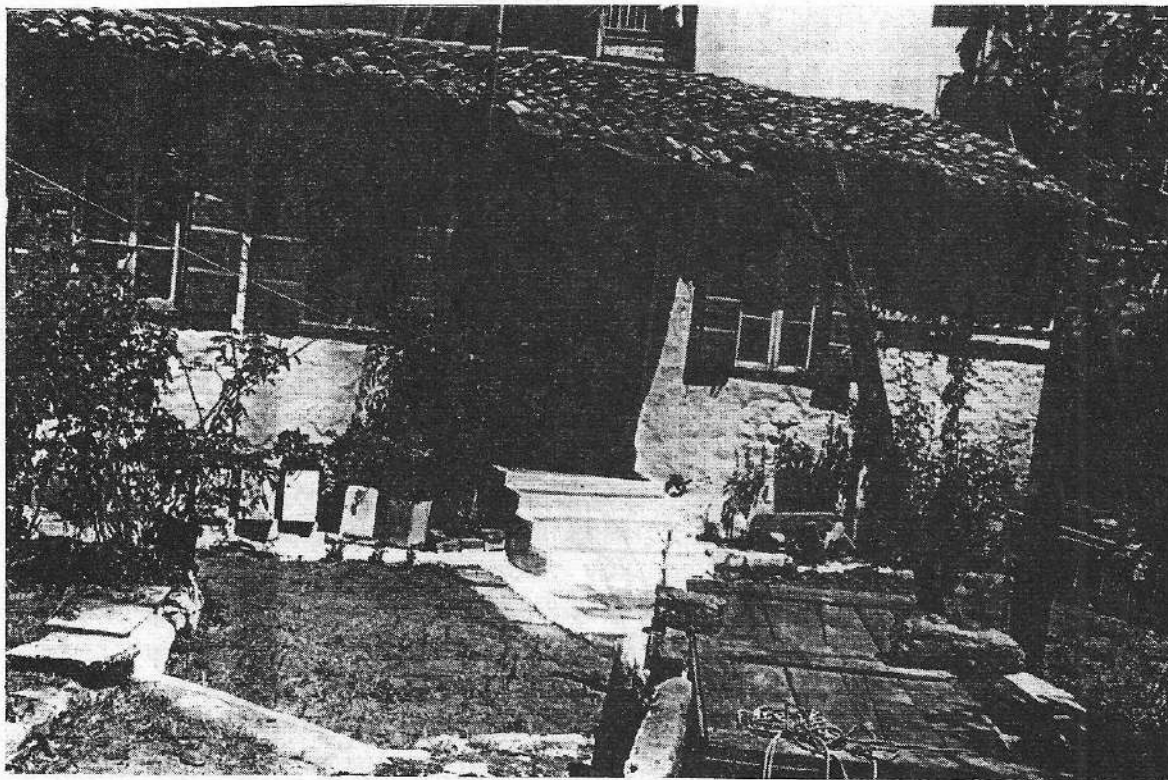
Οι γεροντότεροι μολογούσαν πως οι βρύσες αυτές είχαν πολύ καλύτερο νερό. Κάποιοι ογδοντάρηδες μου έχουν πει προτού δέκα χρόνια τώρα ότι υπήρχαν μέσα στην πόλη 5-6 βρύσες, που μόνο για μερικές υπάρχουν

στοιχεία, όπως γι' αυτές που μόνο οι καμάρες τους σώζονται (ευτυχώς) κοντά στο κάστρο του Αγ. Ανδρέα, του Αγ. Χαράλαμπου το μαρμαρόγλυπτο με τις κεφαλές ... που μας τις θυμίζουν, στα Πευκάκια (Βρυσούλα), στον Αη Νικόλα και στον Αη Γιώργη (κονιά στο κάστρο). Τέλος στη μαργαρώνα ήταν από πολύ παλιά βρύση που έτρεχε αδιάκοπα νερό, κτισμένη από κάποιον Τούρκο που το όνομά του δεν μπορώ να το θυμηθώ, το μόνο που θυμάμαι είναι ότι μια μαρμάρινη πλάκα έγραφε στα τούρκικα (εκτός ονόματος κ.λπ.) χρονολογία που έδειχνε κάπου το 1780 (αυτά μου είπε μια Πρεβεζάνα 70χρονη).

Τα πηγάδια που αρκετά από αυτά συναντάμε σήμερα σε κάποιες αυλές πρωτοφάνηκαν στα χρόνια της Αληπασάδικης κυριαρχίας και μετά. Με το πέρασμα του χρόνου ξεφύτρωναν όπως τα μανιτάρια. Συναντάμε και περιπτώσεις που ένα πηγάδι σε κάποια αυλή ήταν χωρισμένο στα δύο, είχαν όπως φαίνεται να κάνουν δύο οικογένειες. Αλλού πάλι βολεύονταν μ' ένα πηγάδι τρες και τέσσερες οικογένειες.

Βλέπουμε πως χάρη στα πηγάδια απαλλάχτηκαν οι Πρεβεζάνες από το βάσανο του νεροκουβαλήματος από τις βρύσες. Γραφική ήταν η εικόνα να βλέπεις τις Λευκαδίτισες ή άλλες νησιώτισες να κουβαλάνε το νερό που είχαν στη στάμνα ψηλά στο κεφάλι τους και το κορμί τους ίσιο σα λαμπάδα, ντυμένες πάντα τη νησιώτικη φορεσιά τους. Όμορφο ήταν και το θέαμα σαν αντίκρυζες στη βρύση το γυναικομάνι, όπως για παράδειγμα πέρα στα Πευκάκια που οι παλράτες των γυναικών ξεσυναρίζονταν τη βοή και το γδούπο που γίνονταν στο πλύμα των χοντρών σκουπών με τον κόπανο.

Η συνέχεια της μπουγάδας και το πλύσιμο των χοντρών μεταφέρθηκε τώρα στα πηγάδια που ήταν κωμένα στις λουλουδιασμένες γραφικές αυλές. Γύρω από τα πη-

Παλιό σπίτι στην Πρέβεζα με πηγάδι που είναι κλεισμένο

γάδια έστρωναν επίπεδες πέτρινες πλάκες για να μη λασπάζει ο τόπος και πολύ κοντά στο πηγάδι έφπαχναν και πλυσταριό που έμοιαζε με μικρή στέρνα. Πολύ αργότερα περνούσαν γύρω από το πηγάδι μια καλή στρώση τσιμέντο αντί για πλάκες και έσκαβαν αυλάκι που κι αυτό το έστρωναν με πέτρα για να κυλάνε τα νερά της μπουγάδας.

Τα παλιά πηγάδια ήταν με πέτρα φπαγμένα και χαμηλά για να ακουμπάς να βγάλεις νερό ρίχνοντας το μπιγέλο (κουβάς, σίκλο, μπραγάτσι), που ήταν δεμένο σε μια τριχιά ή κοντρό σκοινί που είχε καμιά δεκαριά οργιές μάκρος, ανάλογα με το πόσο βαθύ ήταν το πηγάδι.

Μερικές πέτρες στο στόμα του πηγαδιού από το μακρόχρονο ρίζε-τράβα την τριχιά με το μπιγέλο έμοιαζαν με μαρμάρινη χτένα.

Πόση ομορφιά και ποιιά χάρη είχαν οι αυλές των σπιτών! Φάνταζαν σα μικρός παράδεισος, πνιγμένες στο λουλουδομάνι και στα καρποφόρα δέντρα, που σήμερα μόνο σε πίνακα ζωγραφικής τα βλέπουμε ή σε κάποια ασπρόμαυρη φωτογραφία. Υπάρχουν ευτυχώς (λίγες) κάποιες τέτοιες αυλές σήμερα.

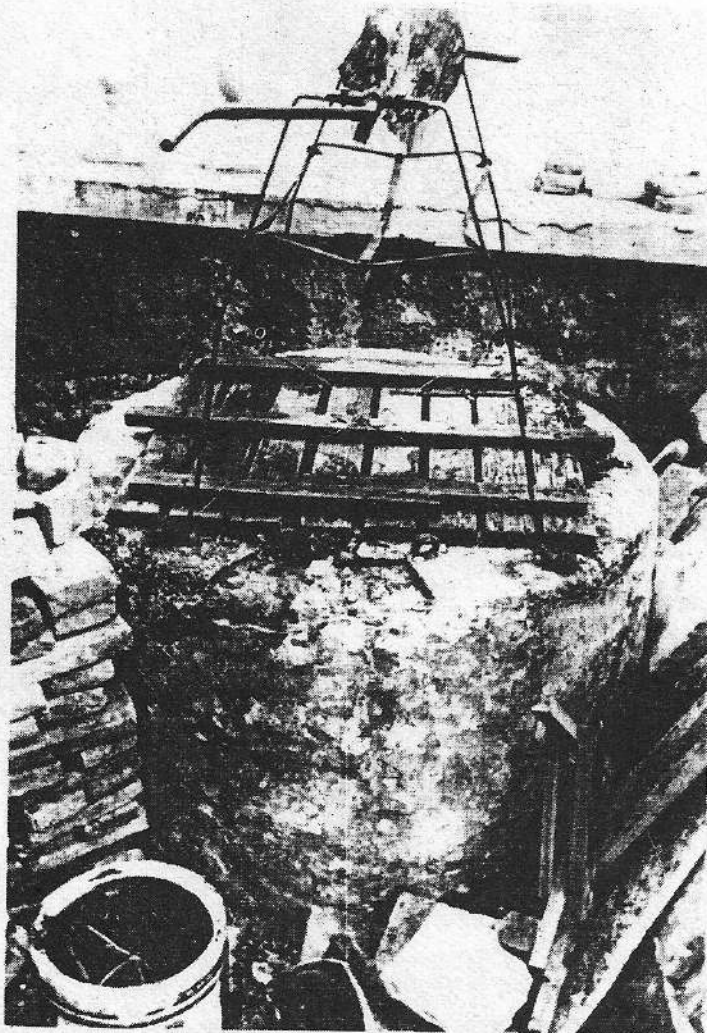

Τα μαγγανοπήγαδα, τέλος, που τρία-τέσσερα υπάρχουν σχεδόν στο κέντρο της πόλης, άρχισαν να πρωτοπαρουσιάζονται μετά το '20, κάνοντας την αρχή από την περιοχή του Πόρου και από κάποιους Λευκαδίτες που ασχολήθηκαν με την καλλιέργεια οπωρολαχανικών.

Στο πέρασμα του χρόνου και καθώς η βιομηχανοποίηση προώδευσε άρχισαν τα πηγάδια να στερέβουν. Το νερό όμως δεν άλλαξε, γλυφό και ακατάλληλο για πόση, κι ο κόσμος άρχισε να αναζητεί τον τρόπο εφοδιασμού καλού πόσιμου νερού και δεν άργησαν να κάνουν την εμφάνισή τους οι νερουλάδες που, μ' ένα κάρρο που πάνω του είχε ένα μεγάλο βυτίο, έφερναν νερό πόσιμο στις γειτονιές και το πουλούσαν.

Τα λίγα πηγάδια που βλέπουμε σήμερα σε κάποιες αυλές έχουν όλα σχεδόν το στόμιό τους κλεισμένο. Αν και βουβά, κάνουν μόνο με την παρουσία τους εμάς τους σαραντάρηδες και πάνω να δακρύνουμε στη θύμησή τους.

Τελειώνοντας θα ήθελα να αναφερθώ από αυτές τις σειρές ότι θα πρέπει κι εδώ να ενδιαφερθούν κάποιιοι να τα προστατεύσουν και με κάθε θυσία να τα διατηρήσουν με ευλάβεια για να μαρτυρούν στις νέες γενιές τον παλιό και γραφικό τρόπο ύδρευσης.

Μαγγανοπήγαδο στο σπίτι του Λευτέρη Μίχα (οδοντίατρου)